

KONFERENSIYALAR COM

ANJUMANLAR PLATFORMASI

**XVIII RESPUBLIKA ILMIY-
AMALIY KONFERENSIYASI**

**YANGI DAVR ILM-
FANI: INSON UCHUN
INNOVATSION G'OYA
VA YECHIMLAR**

SENTYABR, 2026

ISSN 3093-8791

ELEKTRON NASHR:
<https://konferensiyalar.com>



Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.
XVIII Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 18-son (26-sentyabr, 2026-yil).– 182 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 24-sentyabr

Mas'ul muharrir:

Isanova Feruza Tulqinovna

Annotatsiya

Mazkur to'plamda "Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar" mavzusidagi XVIII Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari jamlangan. Nashrda respublikaning turli oliy ta'lim muassasalari, ilmiy markazlari va amaliyotchi mutaxassislari tomonidan tayyorlangan maqolalar o'rin olgan bo'lib, ular ijtimoiy-gumanitar, tabiiy, texnik va yuridik fanlarning dolzarb muammolari va ularning innovatsion yechimlariga bag'ishlangan.

Ushbu nashr ilmiy izlanuvchilar, oliy ta'lim o'qituvchilari, doktorantlar va soha mutaxassislari uchun foydali qo'llanma bo'lib xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: ilmiy-amaliy konferensiya, innovatsion yondashuv, zamonaviy fan, fanlararo integratsiya, ilmiy-tadqiqot, nazariya va amaliyot, ilmiy hamkorlik.

Barcha huquqlar himoyalangan.

© Scienceproblems team, 2026-yil

© Mualliflar jamoasi, 2026-yil

RAQAMLI HIKOYALASH ASOSIDA INGLIZ FOLKLOR MATNLARINI MULTIMODAL TALQIN QILISH ORQALI TALABALARNING MADANIYATLARARO MULOQOT KOMPETENSIYASINI TAKOMILLASHTIRISH

Maxsudaliyeva Ra'noxon Baxodir qizi

Namangan davlat universiteti, tayanch doktorant

ORCID : <https://orcid.org/0009-0003-6677-5503>

Email: ranoxonmaxsudaliyeva@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur maqolada ingliz folklor matnlarini raqamli hikoyalash va multimodal talqin asosida o'qitishning pedagogik imkoniyatlari nazariy jihatdan tahlil qilinadi. Raqamli hikoya matn, tasvir, ovoz, musiqa, harakat va interaktiv izohni yagona kommunikativ mahsulotga birlashtirib, talabaning folklor mazmunini nafaqat tushunishi, balki uni boshqa madaniyat vakiliga qayta ifodalashini ta'minlaydi. Tadqiqot natijasida mazkur metod madaniy kuzatuvchanlik, nuqtayi nazarni anglash, madaniy ma'noni vositachilik qilish va refleksiv muloqot ko'nikmalarini rivojlantiruvchi yaxlit metodik vosita sifatida asoslanadi.

Kalit so'zlar: raqamli hikoyalash, multimodal talqin, ingliz folklori, madaniyatlararo muloqot kompetensiyasi, madaniy mediatsiya, raqamli savodxonlik, lingvomadaniy mazmun.

IMPROVING STUDENTS' INTERCULTURAL COMMUNICATIVE COMPETENCE THROUGH THE MULTIMODAL INTERPRETATION OF ENGLISH FOLKLORE TEXTS BASED ON DIGITAL STORYTELLING

Maxsudaliyeva Ra'noxon Baxodir qizi

PhD Student, Namangan State University

Annotation. This article theoretically examines the pedagogical potential of teaching English folklore through digital storytelling and multimodal interpretation. Digital storytelling combines text, image, sound, music, movement and interactive commentary into an integrated communicative product, enabling students not only to understand folklore content but also to re-express it for members of another culture. The analysis shows that this method can support cultural noticing, perspective-taking, cultural mediation and reflective communication.

Keywords: digital storytelling, multimodal interpretation, English folklore, intercultural communication competence, cultural mediation, digital literacy, linguocultural content.

DOI: <https://doi.org/10.47390/ya-dif-y2026v2i18/n36>

Kirish

Bugungi xorijiy til ta'limida matnni anglash jarayoni faqat grammatik va leksik birliklarni o'zlashtirish bilan cheklanmaydi. Talaba matn ortida turgan qadriyatlar, ijtimoiy munosabatlar, ramziy obrazlar va muloqot me'yorlarini ham idrok etishi kerak. Ayniqsa, folklor matnlari xalqning tarixiy xotirasi, axloqiy tasavvurlari va kundalik tajribasini ixcham badiiy shaklda saqlashi sababli madaniyatlararo ta'lim uchun alohida didaktik qiymatga ega. Folklor mazmunini raqamli shaklda qayta qurish esa an'anaviy o'qish va qayta hikoyalashdan farqli ravishda talabaning faol talqinchi, dizayner va madaniy vositachi sifatida ishtirok etishiga imkon beradi.

Multimodal ta'limning nazariy asosida ma'no faqat verbal til orqali emas, balki tasviriy, audio, fazoviy, kinestetik va grafik vositalar o'zaro ta'siri orqali shakllanishi haqidagi qarash yotadi. Bunday yondashuvda folklor matni o'zgarmas mazmun sifatida emas, turli belgilar tizimi yordamida qayta tashkil qilinadigan madaniy kommunikativ resurs sifatida ko'riladi.

Multimodallik pedagogikasining asosiy mazmuni ham turli madaniy va ijtimoiy sharoitlarda ma'no yaratish vositalarining ko'pligini hisobga olishdan iborat [5].

Raqamli hikoyalash mazkur nazariy tamoyilni amaliy ta'lim jarayoniga ko'chiradi. U qisqa hikoyani tasvirlar, ovozli sharh, musiqa, subtitrlar, xarita, animatsiya va montaj vositalari orqali tuzishni nazarda tutadi. Shuning uchun raqamli hikoya oddiy videoga tenglashtirilmaydi: unda tanlangan har bir media elementi muayyan mazmuniy yoki madaniy vazifani bajaradi. Ushbu maqolaning maqsadi ingliz folklor matnlarini raqamli hikoyalash asosida multimodal talqin qilishning madaniyatlararo muloqot kompetensiyasini rivojlantirishdagi nazariy imkoniyatlarini ochib berishdan iborat.

Metodologiya

Tadqiqot nazariy-metodologik xarakterga ega bo'lib, manbalarni konseptual tahlil qilish, pedagogik sintez, multimodal matn tahlili va madaniyatlararo talqin usullariga tayandi. Tahlil obyekti sifatida raqamli hikoyalash, multimodallik, folklor janrining madaniy tabiati va madaniyatlararo kompetensiyani shakllantirishga oid sakkizta ilmiy manba tanlandi. Maqolada empirik tajriba, statistik hisob-kitob yoki respondentlar bilan ishlash natijalari keltirilmaydi; natijalar nazariy manbalarda ifodalangan ilmiy qoidalarni ingliz folklorini o'qitish metodikasiga tatbiq etish orqali hosil qilindi.

Metodologik jihatdan raqamli hikoya yaratish jarayoni besh ketma-ket bosqichda talqin qilindi: folklor matnini tanlash va kontekstlashtirish; lingvomadaniy birliklarni aniqlash; multimodal ssenariy tuzish; raqamli mahsulotni yaratish va taqdim etish; auditoriya fikri asosida refleksiv qayta ishlash. Bu bosqichlar til o'rganishni texnik mahsulot ishlab chiqishdan ajratib, ma'no yaratish, madaniy nuqtayi nazarni anglash va muloqotga tayyorlanish jarayonlari bilan bog'laydi.

Raqamli hikoyalashning didaktik qiymati uning tayyor media mahsulotni tomosha qilishida emas, balki talabaning mazmunni mustaqil tanlashi, tasvir va ovozning vazifasini asoslash, hikoya ritmini belgilash hamda o'z talqinini auditoriya oldida himoya qilishida namoyon bo'ladi. Shu sababli metodologiyada raqamli mahsulotning texnik mukammalligi emas, uning madaniy mazmunni aniq, hurmatli va muloqotga ochiq shaklda yetkazishi asosiy mezon sifatida qabul qilindi.

Natijalar

Nazariy tahlil birinchi navbatda raqamli hikoyalashning kommunikativ tuzilmasini aniqlash imkonini berdi. Raqamli hikoya kirish, rivojlanish, madaniy muammo yoki burilish nuqtasi, talqiniy yechim va refleksiv yakun qismlaridan tuziladi. Ingliz folkloridagi qahramon, sinov, taqiq, va'da, mehmondo'stlik, adolat yoki hiyla kabi mazmuniy birliklar ushbu tuzilma ichida shunchaki syujet bo'lagi sifatida emas, muayyan madaniy qarashlarning belgisi sifatida ochiladi. Natijada talaba "voqea nima bo'ldi?" degan savoldan "bu voqea qanday qadriyatni ifodalaydi va boshqa madaniyat vakili uni qanday tushunishi mumkin?" degan savolga o'tadi.

Ikkinchi natija multimodal komponentlarning funksional taqsimotiga taalluqlidir. Matn syujet va izohni beradi, tasvir makon va obrazni konkretlashtiradi, ovoz ohang va hissiy munosabatni ifodalaydi, musiqa esa tarixiy yoki madaniy kayfiyatni kuchaytiradi. Subtitrlar hamda qisqa lug'aviy sharhlar lingvomadaniy realiyalarni tushunishni yengillashtiradi. Biroq elementlarning ko'pligi o'z-o'zidan multimodallikni yuzaga keltirmaydi. Har bir element matnning ma'nosini takrorlamasdan, unga yangi semantik qatlam qo'shishi lozim; aks holda raqamli hikoya bezakli, ammo pedagogik jihatdan sust materialga aylanadi.

Raqamli hikoya yaratishning ta'limiy samarasi talabaning mualliflik pozitsiyasi bilan ham belgilanadi. Media vositalarini tanlash, matnni qisqartirish, qahramon nutqini ovozashtirish va vizual ketma-ketlikni qurish jarayonida talaba o'z talqinini ochiq namoyon qiladi. Raqamli hikoyalashning ko'p media va ko'p modal savodxonlikni rivojlantirishi, shuningdek, o'quvchini shaxsiy tajribasi va ijtimoiy dunyosini ifodalovchi faol muallifga aylantirishi qayd etilgan [2]. Ingliz folkloriga tatbiq etilganda bu jarayon madaniy mazmunni qayta aytish emas, uni boshqa kommunikativ formatda qayta qurish sifatida namoyon bo'ladi.

To'rtinchi natija raqamli hikoya bilan madaniyatlararo muloqot kompetensiyasi komponentlari o'rtasidagi bog'liqlikni ko'rsatadi. Kognitiv komponent folklor realiyalari, urf-odatlar, ramzlar va muloqot me'yorlarini aniqlash orqali; affektiv komponent boshqa madaniyatga nisbatan qiziqish, ehtiyotkorlik va empatiya orqali; xulq-atvor komponenti madaniy mazmunni tushunarli va hurmatli tarzda ifodalash orqali; refleksiv komponent esa o'z taxminlari va stereotiplarini qayta ko'rib chiqish orqali shakllanadi. Raqamli hikoya ushbu komponentlarni alohida mashqlar emas, yagona ijodiy-kommunikativ faoliyat doirasida birlashtiradi.

Muhokama

Raqamli hikoyalashni ingliz folklorini o'qitishga joriy etishda asosiy metodik masala matnni shunchaki ekranlashtirish emas, balki uning madaniy kodlarini ochishdir. Masalan, folklor qahramonining oila, va'da, mehnat, boylik yoki tabiat haqidagi qarashi vizual obraz va ovoqli sharh orqali ochilganda talaba belgining yuzaki ma'nosidan uning ijtimoiy-madaniy vazifasiga o'tadi. Folklor janrining doimiy qayta aytilishi va turli tarixiy sharoitlarda yangi shaklga ega bo'lishi haqidagi qarash raqamli hikoyalashga nazariy asos beradi [8]. Demak, raqamli format folklorning tabiatiga begona texnik qo'shimcha emas, uning qayta talqin qilinish xususiyatini davom ettiruvchi zamonaviy vositadir.

Multimodal talqinning ikkinchi muhim jihati belgilar o'rtasidagi munosabatni anglashdir. Rasm, rang, kadr masofasi, fon musiqasi, pauza, ovoz balandligi yoki subtitrlarning joylashuvi tomoshabinga muayyan munosabatni taklif qiladi. Shu bois talaba "qaysi rasm chiroyli?" deb emas, "ushbu rasm folklor qahramonining mavqeyi va ruhiy holatini qanday ifodalaydi?" deb fikrlashi kerak. Ma'no yaratishning bunday ijtimoiy-semiotik talqini multimodal kommunikatsiyada til boshqa belgilar bilan teng hamkorlikda ishlashini ko'rsatadi [4].

Raqamli hikoyalash madaniyatlararo muloqot kompetensiyasining kommunikativ yo'nalishini ham kuchaytiradi. Talaba tayyorlagan hikoyani boshqa guruhga taqdim etganda, auditoriyaning savollariga javob beradi, noaniq madaniy birliklarni izohlaydi va o'z tanlovini himoya qiladi. Bunda faoliyatning yakuniy mahsuloti video yoki slayd emas, balki madaniy ma'noni vositachilik qilishga qodir nutqiy harakatdir. Madaniyatlararo kompetensiya bilim bilan cheklanmay, munosabat, ko'nikma va tegishli xulq-atvor birligida qaralishi kerak [1].

Nazariy manbalar raqamli hikoyaning ta'limiy qiymati uning mazmunni shaxsiylashtirish va faol ishtirokni kuchaytirish xususiyati bilan bog'liqligini ko'rsatadi. Ta'lim jarayonida o'quvchi hikoya muallifi sifatida qaror qabul qiladi: qaysi epizodni qoldirish, qaysi obrazni markazga chiqarish, qaysi so'zga sharh berish va qaysi ovoz ohangidan foydalanish masalalarini mustaqil belgilaydi. Raqamli hikoyalashning o'qitish va o'rganishni qo'llab-quvvatlashi aynan tasvir, matn, yozib olingan nutq, video va musiqaning birlashtirilishi bilan izohlanadi [3].

Shu bilan birga, raqamli mahsulotni baholashda texnik mezonlar ustun bo'lib ketmasligi kerak. Videoning montaj sifati, ranglar uyg'unligi yoki ovozning professional yozilgani ikkilamchi ko'rsatkichlardir. Asosiy baholash mazmunning madaniy aniqligi, talqinning asoslanganligi, stereotiplardan qochish, auditoriyaga mos tushuntirish, tilning kommunikativ ravshanligi va refleksiv xulosaning mavjudligi bilan bog'lanadi. Raqamli hikoyani ta'limiy faoliyatga aylantiruvchi omil ham aynan texnologiyaning o'zi emas, undan maqsadli pedagogik foydalanishdir [7].

Madaniyatlararo kompetensiyani baholashda yakuniy videoni bir martalik tekshirish yetarli emas. Ssenariy, dastlabki izohlar, guruh muhokamasi, tengdoshlarning fikri, taqdimotdagi javoblar va yakuniy refleksiya birgalikda ko'rib chiqilishi lozim. Bunday ko'p manbali yondashuv kompetensiyaning faqat tayyor bilimni emas, balki vaqt davomida shakllanadigan munosabat va faoliyatni ham qamrab olishini ta'minlaydi. Interkultural kompetensiyani baholashda kuzatish, suhbat, o'zini va boshqalarni baholash kabi turli usullarni uyg'unlashtirish zarurligi metodik jihatdan asoslangan [6].

Xulosa

Raqamli hikoyalash asosida ingliz folklor matnlarini multimodal talqin qilish talabaning matnni o'qish, madaniy belgilarni anglash, ularni vizual va audio vositalar bilan qayta ifodalash hamda boshqa auditoriya bilan muhokama qilish faoliyatlarini yagona metodik tizimga birlashtiradi. Uning pedagogik ahamiyati tayyor raqamli kontentdan foydalanishda emas, talabaning folklor mazmunini tanlashi, izohlashi, qayta loyihalashi va o'z talqinini himoya qilishida namoyon bo'ladi. Shu jarayonda madaniyatlararo muloqot kompetensiyasining kognitiv, affektiv, xulq-atvor va refleksiv komponentlari o'zaro bog'langan holda rivojlanadi.

Nazariy jihatdan raqamli hikoyalash ingliz folklorini zamonaviy raqamli savodxonlik, multimodal kommunikatsiya va madaniy mediatsiya bilan bog'lovchi istiqbolli vositadir. Uni dars jarayoniga kiritishda folklor matnining madaniy konteksti, media elementlarining semantik vazifasi, talabaning mualliflik pozitsiyasi va refleksiv baholash mezonlari oldindan belgilanadi. Mazkur yondashuv keyingi tajriba-sinov tadqiqotlari uchun metodik asos yaratadi, biroq uning samaradorligi aniq ta'lim sharoitida maxsus ishlab chiqilgan topshiriqlar va baholash mezonlari orqali alohida tekshirilishi lozim.

Adabiyotlar/Literatura/References:

1. Byram M. Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence: Revisited. - Bristol: Multilingual Matters, 2021.
2. Hafner C.A. Embedding Digital Literacies in English Language Teaching: Students' Digital Video Projects as Multimodal Ensembles // TESOL Quarterly. - 2014. - Vol. 48, No. 4. - DOI: 10.1002/tesq.138.
3. Hwang G.-J., Shih J.-L., Ma Z.-H., Shadiev R., Chen C.-Y. Evaluating the Role of Digital Storytelling in Language Learning: A Study Based on the Creative Process of EFL Students // Interactive Learning Environments. - 2016. - Vol. 24, No. 4.
4. Kress G. Multimodality: A Social Semiotic Approach to Contemporary Communication. - London; New York: Routledge, 2010.
5. Liddicoat A.J., Scarino A. Intercultural Language Teaching and Learning. - Chichester: Wiley-Blackwell, 2013.
6. O'Byrne W.I., Houser K., Stone R., White M. Digital Storytelling in Early Childhood: Student Illustrations Shaping Social Interactions // Frontiers in Psychology. - 2018. - Vol. 9.

7. Robin B.R. The Power of Digital Storytelling to Support Teaching and Learning // Digital Education Review. - 2016. - No. 30. - DOI: 10.1344/der.2016.30.17-29.
8. Zipes J. The Irresistible Fairy Tale: The Cultural and Social History of a Genre. - Princeton; Oxford: Princeton University Press, 2012.

YANGI DAVR ILM-FANI: INSON UCHUN INNOVATSION G'OYA VA YECHIMLAR

XVIII RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYASI MATERIALLARI

2026-yil, sentyabr

Mas'ul muharrir: *F.T.Isanova*
Texnik muharrir: *N.Bahodirova*
Diszayner: *I.Abdihakimov*

Yangi davr ilm-fani: inson uchun innovatsion g'oya va yechimlar.

XVIII Respublika ilmiy-amaliy konferensiyasi materiallari to'plami.
2-jild, 18-son (26-sentyabr, 2026-yil). – 182 bet.

Mazkur nashr ommaviy axborot vositasi sifatida 2025-yil, 8-iyulda
C-5669862 son bilan rasman davlat ro'yaxatidan o'tkazilgan.

ISSN: 3093-8791 (onlayn)

Elektron nashr: <https://konferensiyalar.com>

Konferensiya tashkilotchisi: "Scienceproblems Team" MChJ

Konferensiya o'tkazilgan sana: 2026-yil, 24-sentyabr.

Barcha huquqlar himoyalangan.
© Science problems team, 2026-yil.
© Mualliflar jamoasi, 2026-yil.